



Dit kan op diverse wijzen worden opgevat, namelijk zowel in economische als in persoonlijke zin. In het volgende hoofdstuk wordt daaraan aandacht besteed, mede omdat daarmee conflicten en een beroep op de rechter worden voorkomen.<sup>863 864</sup> Het ligt bovendien in lijn met de hiervoor vermelde uitgangspunten die voor een rechtvaardige belastingheffing gelden, met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en met het legaliteitsbeginsel. Dat impliceert dat de overheid, dus ook de belastingdienst, in een democratische samenleving naar alle burgers toe een principiële verantwoordingsplicht heeft.<sup>865 866 867</sup>

### 3.9 Conclusie

In hoofdstuk 3 werd aandacht besteed aan de bijdrage aan de gewenste rechtvaardigheid bij belastingen door de overheid in haar uitvoerende macht, de *belastingdienst* en de *fiscale rechter*. De wetgever heeft toch voor ogen dat de rechtvaardigheid bij belastingen, gesteund door het fiscale rechtsbeschermingssysteem, ook feitelijk vorm krijgt? Dat impliceert dat de belastingdienst en de fiscale rechter erbij stilstaan dat de uitvoering van een vage, gecompliceerde belastingwetgeving fiscale deskundigheid vergt van belastingbetalers en dat deze deskundigheid niet altijd voorhanden blijkt te zijn.

Daarnaast werd in dit hoofdstuk aandacht besteed aan de vraag of de belastingbetaler ook feitelijk een beroep kan doen op in de AWR en Awb terug te vinden mogelijkheden van fiscale rechtsbescherming; het recht om bezwaar respectievelijk beroep aan te tekenen. Zowel de meningen uit de rechtspraak als de literatuur geven aan dat onzekerheid over de enig juiste wetsinterpretatie, de kosten van een procedure, het gebrek aan fiscale deskundigheid, de lange tijdsduur van een procedure en het niet in gevaar willen brengen van een goede relatie met de belastingdienst, de belastingbetaler ertoe brengen te kiezen voor het fiscale compromis als oplossing voor een geschil dat zowel de vaststelling van de juridische en/of feitelijke elementen van de belastingschuld kan betreffen. De keuze voor een fiscaal compromis moet altijd vrijwillig tot stand komen en in de inhoud ervan moeten alle partijen hun eigen gevoel voor rechtvaardigheid kunnen terugvinden.

Aan een bezwaarschrift worden in beginsel slechts summiere eisen van deskundigheid gesteld. Dit komt de minder deskundige belastingbetaler ten goede. Deskundigheid is

<sup>863</sup> Klap[33, blz. 101, 102, 124, 127, 248] schrijft dat in Frankrijk sprake is van een verdeling van de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de vage wetgeving tussen de rechter en het bestuur. Hij geeft daarmee aan dat de Franse benadering méér dan de Duitse benadering oog heeft voor de bestuursrechtelijke praktijk. De Franse administratieve rechtspraak heeft zich ontwikkeld tot een stelsel dat het belang van een goede rechtsbescherming en het belang van een goed functionerend bestuur met elkaar in evenwicht tracht te brengen. In Duitsland zo vermeldt hij is meer sprake van een eenzijdige accentuering van de individuele rechtsbescherming.

<sup>864</sup> Zie hoofdstuk 4.

<sup>865</sup> M.R. Reuvers[52, blz. 83] geeft aan dat inherent aan deze beginselen is, dat het bestuursoptreden gebaseerd dient te zijn op *gerechtigheid én humaniteit*. Juist dit laatste geeft aan dat er bij de uitvoering van belastingwetgeving aandacht moet zijn voor de *mens* (en zijn ongelijke mogelijkheden) achter de belastingbetaler.

<sup>866</sup> A. Klap[33, blz. 245].

<sup>867</sup> R.H. Happé[43, blz. 9].